

**MÄNTYHARJUN AVOIN KOHTAAMISPAIKKA PUUHALA:
TOIMINTAKERTOMUS JA -SUUNNITELMA**

Taija Kirstua ja Minna Mokka-Halinen

Perheiden avoin
kohtaamispaikka Puuhala

Perjantaisin
klo 9:30-11:30

Monitoimihalli Kisalassa
(Urheilutie 1, 52700
Mäntyharju)

Yhteystiedot:

Jasmin Möller
jasmin.moller@mantyharju.fi

Taija Kirstua
040 8303 999
taija.kirstua@mantyharju.fi

 MÄNTYHARJUN SEURAKUNTA
PERTUNMAAN KAPPELISEURAKUNTA

Tehdään & yhdessä
MÄNTYHARJU.

SISÄLLYS

1 KOHTAAMISPAIKAT OSANA PERHEKESKUSTOIMINTAMALLIA	1
2 MÄNTYHARJUN PERHEIDEN AVOIN KOHTAAMISPAIKKA PUUHALA	2
2.1 Kohtaamispaikkatoiminnan historia Mäntyharjussa	2
2.2 Puuhalan resurssit	3
2.3 Puuhalan tilastot 2022–2023 sekä syksy 2023 (elo- ja syyskuu)	4
2.4 Perhekeskustoimintaan ja kohtaamispaikkoihin linkittyvät verkostot	5
3 PUUHALAN SUUNNITTELU JA KEHITTÄMISTYÖ	6
3.1 Puuhalan lukuvuosisuunnitelma 2023–2024	6
3.2 Kevään 2023 palautekysely	7
3.3 Yhteystiedot	8
LÄHTEET	9

1 KOHTAAMISPAIKAT OSANA PERHEKESKUSTOIMINTAMALLIA

Perhekeskuksen palvelukokonaisuus sisältää monipuolisesti lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja hyvinvointia, terveyttä, kasvua ja kehitystä edistäviä sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palveluja (Hastrup ym. 2021). Hyvinvointialueen perhekeskustoimintaan kuuluu yksi tai useampi lapsille, nuorille ja perheille suunnattu kohtaamispaikka (Hastrup ym. 2021; THL 2023).

Kohtaamispaikka on lapsille ja perheille tarkoitettu avoin, maksuton tila, jossa lapsilla on mahdollisuus osallistua leikkiin ja vertaistoimintaan ja aikuisilla mahdollisuus viettää aikaa, tutustua muihin kävijöihin, saada vertaistukea sekä ammatillista ohjausta (Kekkonen 2023). THL:n (2023) mukaan kohtaamispaikkatoimintaa järjestetään lähipalveluna yleensä järjestöjen, kuntien, seurakuntien ja hyvinvointialueiden tuottamana. Kohtaamispaikkatoiminnan tavoitteena on mahdollistaa lasten, nuorten ja perheiden osallisuus, vahvistaa vanhemmuutta, edistää perheiden voimavaroja ja hyvää arkea, vähentää perheiden ja vanhempien yksinäisyyden kokemuksia sekä vahvistaa vertaisuutta ja yhteisöllisyyttä (THL 2023).

Etelä-Savossa keskeisenä toimintatapana lapsi- ja perhelähtöisen toiminnan, tuen ja palveluiden järjestämiseen on perhekeskustoiminta (Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2023). Mäntyharjun perheiden avoin kohtaamispaikka Puuhala on siis osa Etelä-Savon perhekeskustoimintaa. Etelä-Savon kohtaamispaikkaverkoston mukaan maakunnassa monitoimijaista kohtaamispaikkatoimintaa järjestävät Mäntyharjun lisäksi Mikkeli, Savonlinna, Pieksämäki ja Kangasniemi.

2 MÄNTYHARJUN PERHEIDEN AVOIN KOHTAAMISPAIKKA PUUHALA

Mäntyharjun perheiden avoin kohtaamispaikka on pääsääntöisesti avoinna joka perjantai (pois lukien loma-ajat ja arkipyhät) klo 9.30–11.30 Kisalan monitoimihallin aulassa/volttisalissa. Toimintaa järjestetään elokuusta-kesäkuuhun eli heinäkuun ajan Puuhala on ollut suljettuna.

Pääpainona toiminnassa on lasten ja huoltajien kohtaamiset, yhdessä olo, leikkiminen ja liikunnallisen aktiviteetin mahdollistama Volttisali. Lisäksi Puuhalassa tarjotaan monipuolista välipalaa.

Paikalla on aina kaksi työntekijää (kunta ja seurakunta). Lisäksi toiminnassa on mukana myös eri yhteistyötahoja kunnan sisäisesti (Mäntyharjun kirjasto) sekä 3.sektorin myötä (esimerkiksi Mäntyharjun Virkistys, Mäntyharjun MLL, Setlementti ja Etelä-Savon Liikunta Ry). Etelä-Savon hyvinvointialueen työntekijöistä toimintaan on henkilömuutosten jälkeen osallistunut kerran neuvolatyöntekijä.

2.1 Kohtaamispaikkatoiminnan historia Mäntyharjussa

Vuonna 2015 Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeena oli Lasten ja perheiden muutosohjelma (LAPE). Toiminnan suunnittelu ja työstäminen pohjautuivat siis LAPE-hankkeeseen, jonka tavoitteena oli tehdä muutosta kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita sekä lapsen oikeuksia vahvistavaa toimintakulttuuria lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin sekä heidän omien voimavarojensa vahvistamiseksi (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2015). Kärkihankkeen myötä käynnistettiin alueellisia ja paikallisia monialaisia työryhmiä.

Hankkeen myötä ajatuksena oli muodostaa isoihin kaupunkeihin Perhekeskuksia ja pienempiin kuntiin Kohtaamispaikkoja. Mäntyharjussa suunnitelmissa pohdittiin ja korostettiin yhden luukun periaatetta ja toimintaa pohdittiin nimenomaan tilalähtöisesti, mikä tila vastaisi ja mahdollistaisi eri toimijoiden toimimisen. Resurssien puute, niin tilojen kuin henkilöstön osalta heijastui toiminnan työstämiseen ja eteenpäinviemiseen.

Mäntyharjussa toimi aikanaan kaksi perhekahvilaa; keskiviikkoisin Leksä (Askeleella) ja perjantaisin Seurakunta. Perhekahviloiden ohessa Mäntyharjun varhaiskasvatus toteutti vuosina 2014–2015 avoimen varhaiskasvatuksen kokeilun (Perheperhoset). Päällekkäisen työn

vähentämiseksi sekä yhteistyön tiivistämiseksi toiminta siirtyi kokonaan seurakuntakeskukselle kohtaamispaikkatoimintana. Koronapandemian aikana toimintaa järjestettiin säännöllisesti Perhepiknikkinä Rantapuistossa kunnan, seurakunnan ja silloisen Essoten yhteistyönä. Vuoden 2022 alussa toiminta siirtyi Kisalaan ja vakiintui sinne.

Vuonna 2023 helmi-maaliskuun vaihteessa, Etelä-Savon hyvinvointialueen (Eloisan) perheohjaajien työkuva muuttui yt-prosessissa ja Eloisan säännöllinen työpanos kohtaamispaikassa lopetettiin. Tämän myötä toiminnan vetovastuu siirtyi kunnalle lyhyellä varoitusajalla. Toiminnan jatkumisen takaamiseksi perheohjaajan puuttumista paikattiin keväällä varhaiskasvatuksen työntekijöiden, hyvinvointikoordinaattorin ja siviilipalvelusmiehen työpanoksella. Toiminnan toteuttamista jatkettiin edelleen yhteistyössä seurakunnan kanssa.

Lukuvuodelle 2023–2024 varhaiskasvatus nimesi Puuhalalle vastuuhenkilön (lastenhoitaja), joka osallistuu pääsääntöisesti joka viikko Puuhalaan sekä koordinoi ja suunnittelee toimintaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen johtajan sekä hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Mäntyharjun seurakunnan vahva panostus on myös jatkunut ja pääsääntöisesti toinen Puuhalan työntekijä on aina seurakunnan diakoni tai perhetyöntekijä.

2.2 Puuhalan resurssit

Henkilöresurssien näkökulmasta kunnan varhaiskasvatuksen lastenhoitaja käyttää työajastaan Puuhalan toimintaan noin 10 %. Kyseiset palkkakustannukset sekä mahdolliset materiaalikustannukset ovat osa varhaiskasvatuksen kustannuksia. Lisäksi hyvinvointikoordinaattori on suunnittelun apuna sekä päivittää Puuhalan viestinnällisiä kanavia (kunnan nettisivut ja Puuhalan Facebook-sivut) sekä osallistuu tarvittaessa Puuhalaan perjantaisin.

Kisalan hyödyntämisen myötä kustannuksia ei kerry tilojen vuokraamisesta. Toistaiseksi perheille tarjolla oleva välipala on kustannettu perheiltä kerättävillä maksuilla (2 €/perhe). Korkeiden kävijämäärien myötä maksuilla on saatu katettua monipuolinen ja riittävä välipala (kahvit, teet, mehut, leivät, leivänpäälliset, hedelmiä ja vihanneksia ja muuta pientä välipalaa). Arviolta välipalojen vuosittaiset kustannukset ovat noin 1 000 € (noin 25 €/kerta, kertoja noin 40) riippuen kävijämääristä sekä elintarvikkeiden hinnoista.

Kulttuuripalvelut tukivat Puuhalan kevätjuhlaa kustantamalla paikalle sirkustaiteilijan.

2.3 Puuhalan tilastot 2022–2023 sekä syyskuu 2023 (elo- ja syyskuu)

Lukuvuoden 2022–2023 aikana Puuhalassa oli yhteensä 976 kävijää (taulukko 1). Lukuvuoden 2022–2023 aikana toiminnan vetovastuu vaihtui siis Essotelta/Eloisalta kunnalle maaliskuussa.

TAULUKKO 1. Lukuvuoden 2022–2023 kävijämäärät kuukausittain sekä toimintaan mukaan osallistuneet tahot.

Kuukausi	Lapset	Aikuiset	Yhteensä	Toimintaan osallistuneet tahot
Elokuu (2 krt)	20	14	34	Essote ja Seurakunta
Syyskuu (4 krt)	59	48	107	Essote ja Seurakunta
Lokakuu (4 krt)	68	52	120	Essote ja Seurakunta
Marraskuu (4 krt)	41	31	72	Essote ja Seurakunta
Joulukuu (2 krt)	22	17	39	Essote ja Seurakunta
Tammikuu (3 krt)	37	32	69	Eloisa, Seurakunta ja MäVi
Helmikuu (4 krt)	60	50	110	Eloisa ja Seurakunta
Maaliskuu (4 krt)	72	54	126	Eloisa, Seurakunta, kunta ja MLL
Huhtikuu (3 krt)	52	43	95	Kunta, Seurakunta, MäVi ja Setlementti
Toukokuu (3 krt)	61	36	97	Kunta, Seurakunta, Hope Ry, MLL ja Pikku Ketun sirkus
Kesäkuu (3 krt)	64	43	107	Kunta, Seurakunta ja Eloisa (neuvolatyöntekijä)
Yhteensä:	556	420	976	

Syksyn 2023 aikana kävijämäärät ovat entisestään nousseet (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Lukuvuoden 2023–2024 osallistujamäärät elo- ja syyskuun osalta.

Kuukausi	Lapset	Aikuiset	Yhteensä	Toimintaan osallistuneet tahot
Elokuu (3 krt)	34	30	64	Kunta ja MäVi
Syyskuu (5 krt)	94	128	222	Kunta, Seurakunta, ESLi ja MLL

Tilastoista ja toiminnasta lähetetään joka kuukausi raportti sähköisen lomakkeen kautta. Eloisan perhekeskuskoordinaattori työstää näistä kuntakohtaisen koonnin kaksi kertaa vuodessa.

2.4 Perhekeskustoimintaan ja kohtaamispaikkoihin linkittyvät verkostot

Etelä-Savossa toimii lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä, jossa käsitellään myös laajemmin perhekeskustoimintaa sekä valtakunnallisten verkostojen ajankohtaista infoa. Johtoryhmässä ovat mukana vs. sivistysjohtaja ja hyvinvointikoordinaattori.

Lisäksi Etelä-Savon alueella toimii erillinen kohtaamispaikka -verkosto, jonka tapaamisiin on osallistunut hyvinvointikoordinaattori.

3 PUUHALAN SUUNNITTELU JA KEHITTÄMISTYÖ

Perheiden avoin kohtaamispaikka Puuhalan toiminnan kehittäminen on kirjattu myös hyvinvointyötä ohjaaviin asiakirjoihin. Mäntyharjun hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 Mielen hyvinvointia tukevia palveluita ja matalan kynnyksen toimintaa on hyvin saatavilla - tavoitteen yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu *Perheiden kohtaamispaikka Puuhalan toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen*. Lisäksi hyvinvoinnin tuki/avoin toiminta on nostettu maakunnallisena painopisteenä Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Toiminnan suunnittelussa hyödynnetään vahvasti erilaisia kansainvälisiä ja kansallisia teemapäiviä ja -viikkoja. Toiminnan toteutumisessa tehdään vahvaa yhteistyötä kunnan sisäisesti sekä eri 3.sektorin toimijoiden kanssa. Puuhalan suunnittelu ja kehittämistyötä on toteutettu yhteistyössä lastenhoitajan, varhaiskasvatuksen johtajan, hyvinvointikoordinaattorin sekä seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Toiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa huomioidaan myös kävijöiltä saadut toiveet ja palautteet. Viimeksi keväällä 2023 on toteutettu palautekysely Puuhalan kävijöille. Kyselyn vastauksia on hyödynnetty toiminnan suunnittelussa sekä käytännön toteutuksessa.

3.1 Puuhalan lukuvuosisuunnitelma 2023–2024

Puuhalan normaalin toiminnan oheen suunnitellaan erilaisia aktiviteetteja tukemaan Puuhalan monipuolista toimintaa (taulukko 3). Tarkoituksenmukaisesti jokaiselle kerralla ei ole suunniteltu lisätoimintaa (kts 3.2. palautekysely). Kevään 2024 suunnittelu on parhaillaan käynnissä.

TAULUKKO 3. Syksyn 2023 Puuhalan toimintasuunnitelma.

Kuukausi	Päivämäärä	Suunniteltu lisätoiminta (vastuutaho)
Elokuu	pe 11.8.	
	pe 18.8.	
	pe 25.8.	Liikunnallinen temppurata Volttisalissa (Mäntyharjun Virkistys)
Syyskuu	pe 1.9.	Osallisuusviikko; askartelua teemaan liittyen, <i>Tehdään yhdessä</i>
	pe 8.9.	Kansainvälinen lukutaitopäivä (Mäntyharjun Kirjasto)
	pe 15.9.	
	pe 22.9.	
	pe 29.9.	Liikkuva varhaiskasvatus, Arkiseikkailu; Jekku jänön temppurata ja liikunnallinen tuokio (ESLi)
Lokakuu	pe 6.10.	Vanhustenviikko, sukupolvien kohtaaminen ja liikunta (ESLi)
	pe 13.10.	
	pe 20.10.	Neuvolatyöntekijän vierailu ja Halloween askartelua
Marraskuu	pe 3.11.	
	pe 10.11.	Peliviikko/Ehkäisevän päihdetyön viikko
	pe 17.11.	
	pe 24.11	Lapsen oikeuksien viikko
Joulukuu	pe 1.12	Joulukorttipaja ja neuvolatyöntekijän vierailu
	pe 8.12.	
	pe 15.12	Pikkujoulut (Kunta ja Seurakunta)

3.2 Kevään 2023 palautekysely

Toteutimme Puuhalan kävijöille kyselyn, jonka avulla kartoitimme tärkeää tilastotietoa sekä mielipiteitä Puuhalan nykyisestä toiminnasta. Lisäksi kyselyn tarkoituksena oli mahdollistaa toiminnan kehittäminen asiakaslähtöisesti. Kyselyyn oli mahdollista vastata maaliskuuhun, 29.3–16.4. Vastauksia kertyi kymmenen (n=10). Tarkemmat tulokset koonnista löytyvät kunnan nettisivuilta, [linkki](#).

3.3 Yhteystiedot

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Jasmin Möller:
jasmin.moller@mantynharju.fi

Hyvinvointikoordinaattori Taija Kirstua:
p. 040 8303 999, taija.kirstua@mantynharju.fi

Varhaiskasvatuksen johtaja Minna Mokka-Halinen:
p. 0407098570, minna.mokkala-halinen@mantynharju.fi

LÄHTEET

- Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. <https://www.mantylharju.fi/wp-content/uploads/2023/10/lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelman-painopisteet-ja-toimenpiteet-2.pdf>
- Hastrup, A., Pelkonen, M., Varonen, P. & Kekkonen, M. (2021). Perhekeskukset ja niiden kohtaamispaikat Suomessa. Tutkimuksesta tiiviisti 65/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-759-3>
- Kekkonen, M. (2023). Lasten ja perheiden pääsyä avoimeen kohtaamispaikkaan tulee vahvistaa. Viitattu 09.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/-/lasten-ja-perheiden-paasy-avoimeen-kohtaamispaikkaan-tulee-vahvistaa?redirect=%2Ffi%2Fweb%2Flapset-nuoret-ja-perheet%2Fajankohtaista%2Fuutinen>
- Laaja hyvinvointikertomus 2017–2021 ja hyvinvointisuunnitelma 2021–2025. <https://www.hyvinvointikertomus.fi/preview/11994982308>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2015). Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (Hallituksen kärkihanke):Hankesuunnitelma.https://stm.fi/documents/1271139/1953486/Hankesuunnitelma_Lapsi-ja+perhepalveluiden+muutosohjelma.pdf
- THL (2023). Kohtaamispaikka. Viitattu 06.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus/kohtaamispaikka>

